

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Carrer de las Tres-Creus, n.º 9
SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Sabadell 2 rals al mes.
Fora 8 » trimestre.
Un número sol. 1 »
Anuncis á preus convencionals.

AVIS

Haventse agotat completament los números 1, 2, 3, 4, 15 y 67 de LO CATALANISTA, s' agraíra als subscriptors que se'n vullgan despendre, 'ls ofereixin á aquesta Administració que 'ls adquirirá pel doble de son preu normal.

LA ADMINISTRACIÓ

APELES MESTRES

SON LLIBRE TITOLAT

IDILIS ⁽¹⁾

II

Posarem punt al article passat, deixant obert lo llibre allí mateix ahont acabant lo prólech dona comens á la poesia y com siga nostre intent al recomensar avuy la tasca lo d'anar girant fulls, llegir per centéssima vegada los treballs que contenen (no veyentnos encara cansats de llegir) y anar anotant á mida y ordre que's succeheixen, no volém abans de tot passar per alt lo coneixement del volum per part de fora, com si diguessim donchs, subjectantse á totas aquellas

(1) Vegis lo número 74 en que 's publicá 'l primer article d' aquesta série, en quin per error involuntari no hi aparegué la senyal I.

condicions que'l gust modern exigeix ab mes ó menos rahó á la estampa de las concepcions del que escriu, ni'l paper, ni la impressió ni'l format del mateix deixen res que desitjar. La ilustració dels *Idilis* per altre part com no feta d'encárrech y si, filla de la mateixa inspiració del poeta no desdiu tampoch de la lletra y bó será observar que aixís com complementan los dibuixos d'Apeles Mestres lo dictat de sos versos, aixís mateix en sos detalls y en conjunt corran en armonía ab la bondat de sa execució artística, circumstancia que no deixarem de banda alguna vegada pera establir comparacions.

Es la *primera* composició del llibre, potser també del poeta, la que porta per títol *La Cigala y la formiga*; ab lo mateix títol no hi ha qui desconegui la faula de Samaniego en la que ab aplauso de tothom lo poesia doná'l cástich á la cantadora dropa, á la amohinadora *cigala* morintse de fam al hivern al peu del graner de la *formiga* feynadora; llegim á Apeles Mestres y vensuts per alló de que *todo es según el color del cristal, etc., etc.*, nos veyém precisats á aplaudir la germanó del treball y de la poesia; ¿com ho ha conseguit? Apenas li ha sigut precis tenyirnos lo cristall d'una tinta clara, un rosat de poncella mitj desclosa, una cansó apenas apuntada, la mort de la *espigolayre* sa estimada, que acaba en lo fosal al peu d'una *creu d'alba*, *prop d'ella un canti y un pom d'espigas rossas encar.*

De genolls queya, mos ulls ploravan
y en las espigas posava un bés...
¡ay, las cigalas ja no cantavan,
ja no cantavan ni han cantat mes!

Lo *Segador*, la *Formiga* del *Idili* que al volguer tancar la porta nos ha recordat lo bon temps transcorregut, la primavera, l'istiu y la tardor passada al deixar sa má la fals y la podadora pera empunyar lo forrellat mentres pregunta *ab la mirada á la antigua porxada que cruix al pes de la daurada xeixa*, (tota la estrofa es alegórica á no poguer mes) s'enterneix ab la cansó del *Joglar*; lo soroll dels golfos de la porta, la tristesa del hivern y la melangía del últim cant de la *cigala*, han portat una llágrima á sa parpella: aixó es prou. La *codiciosa hormiga* y la *holgazana cigarra* han encaixat; molt be.

Segueixen *Los dos Cresos*. Dos pastors que'l mal temps reuneix dintre una cova, enlayran sa fantasía y exposan primer l'un després l'altre sos projectes en cas de ser millonaris; en Janot esmenta de

reys, de caballs, de patges; si aquells tractan á sos vassalls de tú, jo 'ls tractaré á pedradas;—natural; sa fantasia pot portarli riquesas pero no pot treure may de sas mans la fona—en cambi puja mes alt, recorda 'ls astres,

y'l cel de cap á cap deixo á las foscas
y'l sol al menjador penjo per llántia.

La quarteta es rodona pero'l pensament resulta una mica punjagut. Aquí demanarém aussili al dibuixant y recordarém la portada del llibre; presenta tot'ella un bon cop de vista pero en la part de dalt hi ha recolsada com en un marge una noya que desfulla una flor; ben cert que si li despleguém las camas, ni sobrarà de llargada prop d'un ters, la desproporció ab lo cos es evident pero hi ha una escola que pel bon efecte de conjunt permet faltar á la veritat en lo detall algunas vegadas y aquí, sobre aquell fondo fosch lo topo blanch de las fandillas hi va perfectament allargada: donchs allarguemla. A nostre entendre aixó serà sempre un defecte y aixís considerém que's lo pensament d'aquells dos versos en lo parlament de'n Janot: un cop d'efecte: aixó no val.

Pel contrari l'altre pastor pensa de diferent modo y després de restaurar sa casa y de fer be al poble, buscaria muller per dirli:

T'he guarnit un niuhet de cadeneras
hont viurém tots dos junts mentre á Deu plasca:
t'espera en ell una fortuna inmensa
y un cor tot teu que's mes inmens eneara.

y després d'un doll de poesia acaba dihent que als seus fills los dirá
que l'avi fa cent anys guardava cabras.

L'idili fineix fentnos saber de la manera mes natural que'n Janot te vint anys y aquest últim quaranta. De sobras lo final pot fernos olvidar alguna que altre entrebancada.

L'idili següent *L'anyell de Pasqua* fuig sense volguer, d'aquestas notas; queda únicament reduhit á la expressió de tristesa d'un baylet despedintse de l'anyell qu'ell mes estima condemnat á morir lo día de la vinenta Pasqua. Hi ha molt sentiment escampat, bonas estrofas, bons versos, pero la naturalitat sobre tot en son final hi té molt que veure.

Molt mes nos agrada *La Oreneta*; nimietat en l'assumpto hi troba

son autor; nosaltres no n'hi trobem en sa factura; la doncella que explica al seu estimat la passada d'una oreneta que guardava quan era nina, una oreneta que sortint del niu va recullir volentla per companya, per sempre...

„Mes ¡ay! lo borriçol que 'l revestía

„en plometa irisada

„jo 'l veyá transformat día per día

¡posava alas! ¡un día fugirá! y va lligarli una cinta

„y l'oreneta al sent demá partía.

„*La que partí ab mon cor* may ha tornada

¡y aixó que la oreneta sempre torna!„

¿Quí no ha lligat un trist present ab lo recort d'un passat sempre mellor y qui no ha sentit en tal cas la tristesa resultar de semblants comparacions? Lo que hi ha d'amagat en la llàgrima que humiteja la parpella de la nina al terminar, be prou ho deixan endevinar los versos del poeta:

mireume cara á cara,

y si un' ombra hi veyeu de gelosía,

acostant sonrihent vostra boqueta

digueume baix, ben baix, mes baix encara,

que no la anyoreu mes á la oreneta.

L'autor confessa que's lo primer idili que ha escrit y que aixó y'l valor íntim que per ell té, l'han decidit á incloure en aquesta colecció. Algú ha dit estant en lo cert que'n lloch de *idili* s'acosta mes á ser *balada* y que dintre d'aquesta te carácter de balada Coppée; nosaltres sols nos atrevirém á creurho quan sía referit á lo baladí del assumpto donchs sapigut es que'l poeta francés dels mes ínfims detalls n'ha tret sas magníficas obras; ho repetim, sols per aixó y encara molt remotament.

En altre número, donchs contra nostra intenció hem extés massa aquestas notas, acabarém de donar compte dels restants treballs sentint molt la poca extensió de que disposém donchs aixó'ns obliga á deixar de banda lo que donaría mes color de verdadera imparcialitat al estudi.

JOAN FREIXA Y COS.

Barcelona 30 de janer de 1889.

SECCIÓ POLÍTICA

Ab motiu d'haverse incautat l'Estat d'uns terrenos perteneixents á la Diputació Provincial de Barcelona, aquesta ha enviat una comissió á Madrid (cosa vella já).

Y diu apropòsit *La Época*.

«Devém aconsellar á las dignas Corporacions de Catalunya que abandonin aquest camí. Avuy reclamant lo que pertany á la Hisenda, demà á lo del ram de de Guerra..... arribarán á mereixer que se'ls califiqui de parodiadors de *la doctrina de Montrol*».

Traduhit aixó y constant d'ahont ho traduhim, no hem de precisar pas quina es *la doctrina de Montrol*, de qual aplicació'ns acusan.

Está basada en l'*egoisme* mes refinat.

Naturalment.

Com ja es sabut que'ls catalans som los juheus d'Espanya.

Es graciós.

Y aixó'ns ho diuen després d'haver fet una Exposició Universal *á expensas del Principat y en benefci de tota la nació*.

¡Quánta delicadesa!

..

Pero, ara que'ns recorda, ¿no havíam quedat días enrera, en la época mateixa de la Exposició ab los jefes de tots los partits madrilenys, y ab los correligionaris ilustres de cada ún d'ells, y fins ab los mateixos redactors dels diaris madrilenys, no havíam quedat en que Catalunya era un modelo de *hidalguia, generosidad* y moltes coses per l'estil?

¿Tan abiat s'olvidan aquells *requiebros* de conveniencia?

De manera que no més som *guapos* quan están ells ha tret pera ser obsequiats.

Desde'l dia en que ells se'n anaren del nostre pays, já no som los mateixos.

Se'n degueren endur ells á Madrid las nostras virtuts.

Aixó sí, en forma de *indigestions*.

Per tants tips com se feren, *pagant* la *egoista* Catalunya.

¡Ah! que á copia de desenganys, aquesta en lloch de *pagar*... se decidirá á *pegar*.

Hi han erradas *subversivas*.

De tal pot calificarse la que apareix en un telégrama de la premsa associada de Barcelona al donarse compte de la audiencia concedida en Madrid per la Reyna Regent á alguns diputats catalans.

Diu lo telégrama textualment:

«*Los parlá la REYNA DE CATALUNYA, recordant los felissos dias que passá en Barcelona, elogiand molt lo caràcter y las virtuts del poble catalá*».

De manera que per la supressió de una coma, la Reyna Regent d'Espanya ha passat á ser Reyna de Catalunya.

¡Aixís s'atenta á la *unidad nacional que tanta sangre nos cuesta*.

Que's busqui al criminal *separatista* autor de errada tant disolvent...

Y que se l'envihi á Gibraltar á defensar la *integridad del territorio español*.

¡No faltava més!

Allá vá una estupenda llissó pera'ls célebres polítichs madrilenys, cegos partidaris del lliure-cambi.

La Cambra de Comers de Manxester, ha votat per 73 vots contra 13, una propo-

sició demanant que's pugin los drets dels articles estrangers, en una cantitat igual á las cargas que pesan sobre 'ls nacionals.

Lo qual es una verdadera mida *protectora* d'aquestos.

Es entrar de plé en lo camí del *proteccionisme*.

¿Qué hi diuhen á aixó los Gabriels Rodriguez, Zapateros, Trompetas y Morets?

¿No havíam quedat en que Inglaterra es lo pays clássich del lliure-cambi?

¿Y Manxester un dels principals centres propagandistas de tal sistema?

Peró ¿que s"hi farà?

Las nostras eminencias no's volen donar per vensudas encara.

Primer farán experiments sobre 'l pays.

Y quan aquest sigui difunt...

Allavors, sobre sa tomba, dirán solemnement ab frasse florida y eloquentíssima expressió.

—Nos hem equivocat. *Ara som proteccionistas.*

A conseqüència del tractat de comers de Espanya ab Italia, los vins d'aquesta nació entran en la nostra en prou bonas condicions pera causar un inmens perjudici als vins del pays.

Lo qual ha fet que las primeras expedicions de vins italians que han arribat als nostres ports han causat un pánich indescriptible.

Provocant fins la clausura de magatzems y la vaga de trevalladors.

Naturalment aquest conflicte ha ocasionat alguna interpelació á las Corts.

Y en una de ellas, hi ha hagut ministre prou aixerit pera aixecarse enfadat de son sítial y...

Donar per única rahó que'ls tractats convinguts ab las nacions estrangeras s'han de respectar sense protesta.

Bé, home, bé.

Y ¿qui'ls hi feya convenir un tractat tan lleoní als nostres governants?

Es á dir, que ells quan escoltan al poble poder evitar etzegalladas, lo desprecian.

Y quan l'han perjudicat, y ell se queixa, li diuhen:

—*Qui tingui mals de cap que se'ls passi. Ara ja está fet.*

La vritat es que'l ditxo ja ho canta: Deu nos en guard d'un *ja está fet*.

Peró qui sab algún día se n'haurán de dordre de sa terrible llógica los que avuy poch se'n preocupan.

¡Allá veurém!

Ha mort á Madrit la senyora germana del jefe del partit republicá histórich senyor Castelar.

Com era de preveurer, gran representació de tots los partits polítichs assistí al enterro.

Heus aquí una senyora que si are pogués parlar podria vanagloriarse d'haver tingut darrera seu á tots los causants de la ruína de la patria.

Á propòsit de la mort de la germana de Castelar.

Segons los periódichs de Madrit. la Reyna Regent per conducto de 'n Sagasta ha enviat lo pésam al celebrat tribuno.

Lo qual res te d' estrany porque 'l ser Reyna no quita 'l ser persona.

Pero 'ls conservadors no s' ho han pogut empassar y están que trinan.

¿Hont s' ha vist, deuhen dir ells, que tota una Reyna dongui 'l pésam á un republicá?

¡Infelisos!

Aquestos conservadors, sempre sembla que baixan de la Vall de Aran.

¿Donchs que voldrian?

¿Que 'ls republicans y demés adversaris de la Restauració, fossin tractats com a gossos?

Ya diuhen be que 'ls extrems se tocan.

Sols falta que 'n Cánovas se vesteixi de *ciudadano Nerón* de *La Marsellesa* y canti:

*«Y muera el que no piense
igual que pienso yo.»*

Lo senyor Ortega Munilla en una correspondencia de San Fernando, recorda ab frasses ampuloses y encomiásticas que es aquell lo pays de ahont va naixer ol sistema parlamentari espanyol y al objecte cita los noms d'aquells grans homes que 'ns lo llegaren.

Mal feu lo senyor Ortega Munilla en recordar lo que deuria estar amagat en lo mes pregon de la terra.

Prou pena deuhen tenir aquells grans homes d'haver donat á sos sucesors un medi tan bonich de campársela á costas del pays.

El Diario Español de Madrit s'atreveix á declarar que lo seu jefe, Romero Robledo, es 'l Prim de la política.

Per qui devian pendrer á 'n Prim que aixís'l comparin.

Enhorabona que no's descubreixin sos assessins que ja's prou desbarra per los polítichs espanyols.

Pero acabar de mortificar son recort comparantlo ab 'n Romero Robledo.

Home; aixó ja es massa barra.

LO SUFRAGI UNIVERSAL

II Y ÚLTIM

De las observacions fetas en l' article anterior sobre 'l projecte de lley que estableix lo sufragi universal se 'n deduheix que la contraposició existent entre la opinió pública y 'l parlament no desapareixerá ab dit projecte, perque tal discrepancia no depen de la major ó menor restricció del dret de votar, sino que es efecte de causas mes fondas; dels principis que informan lo parlamentarisme. Precís es pera 'l desarrotllo de aquesta materia, presentar totas las reformas necesarias (apuntadas ja en lo passat article) pera purificar lo sistema representatiu, depurantlo de tot lo que 'l vicia: mes avans exigeix la naturalesa del mateix assumpto, examinar, si lo sufragi universal, ja que no satisfá totalment las necessitats de reforma que la deficiencia

de las lleys reclama, es útil com á reforma parcial: si son establiment pòt considerarse com un pas donat envers la perfecció en aquesta part de la ciencia política. Y en tant es aixís que aquest examen donará á coneixer los elements que deuen intervenir en la formació de las assembleas legislativas, pera que responguin al fi de sa existencia.

En la soberanía nacional y en lo principi de justicia á igualtat de debers correspon igualtat de drets, fundan lo sufragi universsl sos partidaris. ¿Cuántas vegadas no hem llegit ó escoltat párrafos altisonants en lo que en mitj de aparatosas imatjes que no sempre están apropiadas, se proclama la imposibilitat de coneixer la voluntat de la nació si no 's concedeix lo dret de votar tots los ciutadans, ó la injusticia de exigir de tots lo deber de defensar á la patria, y no concedir sino á alguns afortunats lo dret de intervenir en la gobernació del estat? Aquest últim argument lluny de venir en favor de la universalitat del vot, es lo mes oposat á ella. Per ventura ¿l' únich deber del individuo es defensar la patria ab las armas? ¿No hi ha altres maneres de acudir á sa defensa? ¿No es un deber (ben desigual per cert) lo de contribuir á la carga del estat?

No menos destituit de fonament es considerar lo sufragi universal com una consecuença llógica de la soberanía nacional. Prescindint de que la voluntat pot ser tácita y expressa y que per lo tant hasta las monarquías absolutas poden no estar renyidas ab aquell principi, no hi ha absurdo mes gran que sostenir que la suma de las voluntats dels individuos donan per resultat la voluntat de la nació. Es cert que aquesta sent soberana te facultat pera organisarse de la manera mes conforme ab son especial modo de ser, y que pera fer us de aquesta facultat es precís admetre sa intervenció en lo poder legislatiu, pero es també cert que no es l' element individual l' únich que integra la societat política. L' individuo no forma part de la nació, solament per sa qualitat de tal: la seua vida se desarrotlla en la familia, en lo municipi, en la regió ó provincia, societats tant naturals com la política y anteriors á ella; y segons sas aptituts, aplica sas facultats be al foment de la agricultura, industria, comers, be al conreu las lletras y las arts, be á la investigació dels secrets de la ciencia, associantse ab los demás pera conseguir mes fácilmente lo fi que 's proposa: lo qual dona per resultat que sia la nació un compost d' elements heteroge-

nis, que deuen tenir intervenció, proporcional á la seua importancia, en lo poder legislatiu pera que aquest sia la verdadera expressió de la voluntat nacional. Los que proclaman lo sufragi universal desconeixen lo carácter de la societat, considerantla no com un organisme sino com una agregació desordenada de individuos agrupats en partits polítichs en benefici dels quals deuen posposarse tots los demás intereses.

Pero si es inacceptable lo sufragi universal en quant reclama á favor de tots los ciutadans, igual intervenció en la governació del estat, no podría menos de aplaudirse si reclamés la intervenció de todas las classes sociales, sobre tot no rebutjant la representació de las regions que presentan fesomía propia y característica. Viciosa sería sempre la constitució de una cambre legislativa, en la que las classes mes humils no hi estigan representadas: pero no menos viciosa será la assamblea que donant excesiva importancia al número se vegi privada del concurs de classes que si be poch numerosas no deixan de ser factors importantíssims en la vida de las naciones.

Exemple de governs representatius se troban en los establerts per las antigas constitucions de Catalunya y d' Aragó: aquellas Corts formadas per los tres brassos, eclesiástich, nobiliari (dividit en dos en Aragó) y popular, guardavan perfecte armonía ab la opinió del pays. Y no es que al presentar com á modelo aquellas institucions, sia 'l meu intent desitjar son restabliment: la humanitat avansa continuamente en lo camí de la perfecció, y sería un suïcidi ferla retrocedir alguns sigles restablint un estat de cosas incompatibles ab las bases fonamentals de la societat moderna. Pero á la manera com en lo curs de un riu, l' aygua, de las moltas substancias que componen los terrenos que atravessa s' asimila las que son convenientes á sa naturalesa, deixan estacionarias las demás, la humanitat, en lo curs del temps, si be arrecona en l' inmens arxiu de la Historia moltas ideas é institucions que responan al modo de ser de una época determinada, no deu abandonar aquells principis essencials pera sa perfecció que satisfará necessitats en tota época y en tot lloch sentidas. Per xó los regionalistas al girar nostres ulls als temps passats no busquéu lo que no pot tornar, sino aquells principis qual bondat es intrínseca á ells y no dependeix de la época ni del lloch; per xó volém la autonomia de

Catalunya, perquè á un poble que presenta caràcters ben marcats que 'l diferencián dels demés, y que te prou energia pera caminar per si sol en lo camí del progrés, li es en tots temps absolutament necessaria.

Y quan tributém un aplauso á nostras antigas institucions no es perquè volém restablir las en sa integritat sino que las admirém per inspirarse en los principis del verdader sistema representatiu. Si la societat catalana de aquells temps se descomponía en los tres elements eclesiástichs, nobiliari y popular, res mes llógich que la formació de aquellas Corts. Aplicant los mateixos principis á la época actual diferent hauría de ser la formació de una assamblea: la noblesa y 'l clero han perdut lo seua importancia política, tant que avuy no 's pot dir que formen una classe especial: y en cambi ha aparegut altre divisió de classes basada en los fonaments de la societat moderna. Per xó lo Missatge presentat á la Reyna Regent no demana la resurrecció de las antigas Corts: sino que 'n desitja unas en las que hi tingan representació directa totas las classes socials desde las mes humils á las mes elevadas.

De tot lo exposat se 'n deduheix que en la constitució de un parlament dehuen intervenirhi tots los elements que componen la nació. Formada aquesta per varias societats naturals y artificials, llógich es avuy que imposa generalment lo sistema bicameral dividir lo poder legislatiu en duas cambres, una representant los municipis y las regions y altre las diversas manifestacions de la activitat humana.

La desigualtat natural dels individus sobresurtiren sempre á despit de tots las propósitos dels igualitaris fills dels enciclopedistas del sigle passat: á pesar del sufragi universal que preten igualar la intervenció dels individus en lo poder legislatiu, la opinió no deu la mateixa forsa á tots los vots. Exemple d' aixó lo trobém en la vehina Fransa: la elecció de un diputat per París que segons la pura teoria parlamentaria constituheix una minoria insignificant, ha fet tremolar tota la organisació de l' estat hasta en sa forma fonamental. Lo general Boulanger al cap y á la fi no es mes que un membre del Parlament: y no obstant sa elecció ha posat en perill no sols lo ministeri sino també la forma republicana. Lo cual vol dir que 'l vot emés per un parisien te moltíssima mes forsa que 'l vot de un habitant de Mar-

sella; com si aquells fossin de una rassa privilegiada. ¡Quanta ridiculés!

MARTÍ ROGER.

RESTAURACIÓ DEL MONASTIR DE RIPOLL

JUNTA DE SABADELL

Llista de las quantitats suscritas fins al present pera atendre á la restauració del famós Cenobi gloria de Catalunya.

	<i>Pessetas</i>
D. Joan Sallarés y Plá	200
» Joan Casanovas y Sallarés.	100
» Joseph Badia y Capdevila	250
» Salvador Vilarrubias.	50
» Joseph Cirera y Sampere	100
» Joseph Voltá y Vivé.	200
» Jaume Brutau y Manent	200
Colegi de Escolas Pias	50
D. Jaume Gorina y Pujol	150
» Joseph M. ^a Feliu	100
» Antoni de P. Capmany	25
» Modest Durán y Folguera	25
» Joan Brujas y Pellicer	100
Un entussiasta de nostras glorias	50
D. Joseph Griera y Dulcet.	30
» Pau Turull y Comadrán.	500
Un admirador de las glorias de Catalunya	100
Srs. Corominas, Salas y C. ^a	200
D. Cheri Bocquillón	25
» Manel Ribot y Serra	25
	2480 00

Continuará.

Las personas que desitjin contribuir ab sos donatius al foment de la suscripció iniciada, poden dirigirse á calsevulga dels senyors que figuran en la present llista y que componen la Junta local de aquesta ciutat.

RIMAS

Lo mar es un espill y l'estelada
 Un vel inmens que tapa son crestall;
 Quan ix lo sol la glassa es apartada
 Y s'mira'l cel en l'espayós mirall.

Per xó ne's blau lo mar com cel de día
 Per xó ne's fosch lo mar com cel de nit,

Per xó te'l mar extens la poesia
Que vola per lo sí del infinit.

La mar y'l cel s'aguaytan ab delicia
Com dos aymants de cors enamorats
Y per ferse d'amor una carícia,
En l'horitzó s'oviran ajuntats.

Los dos son purs, son purs com lo qui estima,
Son grants com lo plaher y lo dolor:
Lo mar te l'amargura que'l anima,
Y'l cel la llum puríssima, l'amor.

RAPEL SALES

CONSISTORI DELS JOCHS FLORALS DE BARCELONA

CARTELL EXTRAORDINARI

Ab posterioritat á la convocatoria escrita y firmada en primer d'enguany, s'han ofert los següents premis que serán adjudicats en lo pròxim Certámen de 5 de Maig.

Una flor de lliri de plata y or, donatiu de la Excelentíssima Diputació Provincial de Lleyda, á la mellor composició, en prosa ó vers, dedicada á commemorar un fet gloriós portat á cap per catalans en terra extranjera.

Una sempreviva d'or, oferta per la Excelentíssima Diputació Provincial de Tarragona, á la mellor oda dedicada al héroe dels Castillejos, general Prim.

Pera dits premis se fan extensivas las mateixas prescripcions donadas en lo abans dit Cartell que firmaren los VII Mantenedors en primer de Janer.

Barcelona, 26 Janer 1889.—*Lo President*, ANGEL GUIMERÁ.—*Lo Secretari*, BONAVENTURA BASSEGODA.

NOVAS

Ab motiu de la festivitat d'avuy adelantém un día la publicació d'aquest setmanari.

Lo passat dimecres uns gitanos penetraran en lo despaig dels coneguts fabricants senyors Gorina y Griera, del qual, valguentse de sas manyas, se 'n endugueren una pesa de llanilla.

Lo jefe de policia senyor Colet, á las pocas horas lográ sorprende als lladres.

Lo passat dimars morí en aquesta ciutat l'amo de la acreditada herbolaria del carrer del Pedregar don Antoni Marcet y Vivé. (Q. E. P. D.)

Rebi la desconsolada familia nostre mes sentit pésam y que Deu li dongui la cristiana resignació necessaria en tant tristos moments.

Segons prevé la Lley vigent, desde ahir se troban de manifest en los baixos de nostres Casas Consistorials las llistas dels electors pera Ajuntaments.

Avuy la societat de carreters celebrarà la festa de Sant Antoni Abad, que á causa del mal temps no pugué verificarse 'l día 17.

A las 9 en punt del matí en la Parroquia de la Puríssima Concepció se donará la benedicció á las cavallerías.

Ha produhit gran sensació en tota Catalunya la agradabilíssima nova de que 'l Gobernador Civil de aquesta provincia hagi capturat als presunts autors del petardo que rebentá fa alguns días en la casa del distingit industrial de Barcelona, don Enrich Batlló.

Sembla que en la casa dels presos fins ara s'hi han trobat objectes tan comprometedors com un petardo á punt de colocar, eynas de mal ús, armas y documents de alguna responsabilitat.

Dat aquest gran pas y tenint ja 'ls mes sólits indicis de la culpabilitat dels detinguts, es ara qüestió de molta activitat y de molta energia per la satisfacció de la vindicta pública que clama indignada contra 'ls inhumanis factors del crim de ca 'n Batlló.

Quan se reflexiona la circumstancia de que ja hi havia un altre petardo á punt de esclatar, s'alcansa tota la necessitat y tota la urgencia d'un cástich exemplar.

Meditin sobre aixó las autoritats á qui pertany la resolució, y vegin si s'imposa 'l nomenclament d'un jutge especial, recte y sencer pera que intervingui en lo procés de de que 's tracta.

Nosaltres, al menos, estém convensuts de que aquesta mida extraordinaria fora molt ben rebuda per tothom que veu ab pena y horror l'atreuiment, la cobardia y la vilesa dels infames petardistas.

Per lo que puga interessar á las associacions d'aquesta ciutat, reclamém sa atenció sobre 'l següent retall que extrayém dels diaris barcelonins:

"S'ha disposat de Real orde, que 'l timbre movil de 10 céntims que, segons l'article 31 de la lley de 31 de Desembre de 1881, deu emplearse en los recibos dels Ateneos, Academias, Colegis gremials, Cassinos, y tota classe de recreos, gravi en primer terme las cuotas ó cantitats que sos socis satisfassin, sia cualevol la forma en que 's recaudin, y que la omisió en dits recibos, llistas ó documents que 'ls sustitueixin; será penada en lo successiu, regulantse las responsabilitats quan no existeixin justificants, en la forma que de terminan los articles 70 y 75 del reglament del timbre."

Baix la iniciativa de la "Associació artístich-arqueològica mataronina,, s'ha constituït en Mataró un orfeó compost de mes de 60 veus que está ensajant un variat y nutrit repertori, part del que executarà en la festa literaria-musical que, pera arreplegar fondos ab que contribuir á la restauració de Santa María de Ripoll, está preparant dita Associació.

Tenim notícias de que aquest acte revestirá senyalada importancia, prenenthi part lo bo y millor que en arts y en lletras conté la bella ciutat de la costa de llevant.

Tot contribuïheix á fernos esperar que Catalunya en pés reconegui la excepcional importancia de la Restauració de Ripoll.

Hem rebut un exemplar del volúm que acaba de publicar la distingida escriptora, donya Dolors Moncerdá de María, ab lo títul de *Poesies Catalanes*.

Moltíssim agraïm la atenció de la senyora Monserdá, y prometém correspondre á ella ocupantnos en un dels números vinents de la seua obra que mereix atent é imparcial judici.

Lo diputat provincial per Tarrasa, don Alfons Sala, ha sollicitat de la Excelentíssima Diputació provincial la concessió dels llibres, que per duplicat existeixen en l'Arxiu provincial, pera 'l Círcul Tarrassense, d'aquella ciutat, y ab destí á la Biblioteca del mateix. Ho aplaudim.

Continúan sovinteçant las desgracias que'ns fa lamentar la mort implacable.

En los últims días han de contarshi las següents: la de un fill del conegut escriptor don Joseph Franquesa y Gomis, la de una filla del distingit felibre provensal, Mr. Lluís Roumieux, y la del pare dels celebrats artistes don Joseph y don Joan Llimona.

A tots fém extensiu lo nostre sentit pésam per eixas dolorosíssimas feridas que han rebut sos cors de bons patriotas.

Y als finats que descansin en pau.

A prech del senyor Maluquer Viladot, lo ministre de Foment ha concedit una biblioteca popular pera 'l Centro Industrial de Sabadell.

Moltíssim celebrém aquesta concessió que honra al senyor diputat per aquest districte. Nostra enhorabona al *Centro Industrial*.

L'eminent poeta don Angel Guimerá, celebradíssim autor de la tragedia *Mar y Cel*, te já una nova producció dramática pera posar en escena. Si no estém mal informats s'anomena *Rey y Monjo*.

Lo mes sensible es que aquesta darrera obra del senyor Guimerá trigarém molt temps encara á véurerla representada, ja que segons los nostres informes, la empresa de Teatre Catalá de Barcelona ha resolt aplassar sa representació pera un altre temporada en que á ella li vingui millor.

Lamentém moltíssim aquesta decissió, que considerariám oportuna si no veyessim que fá algún temps sols s'estrenan en la nostra escena produccions sense mérits positius ni qualitats recomenables.

A no haverho llegit en los cartells anunciadors, fins duptariám que la Direcció del Teatre Catalá estés á càrrech de persona tan intelligent com lo popular dramaturch don Frederich Soler (Pitarra), qui poch fá pesar sa influencia pera que's representin obras recomenables, á no ser las produhidas per sa privilegiada ploma sempre dignas de admiració y aplauso.

Fém nosaltres aquestas observacions, moguts pel millor zel en pró de la nostra literatura y allunyats de tota mena d'apassionament, temerosos no més de que 'l nostre Teatre nacional perdi la importancia que té adquirada já deguda als valiosos elements de que disposa, vehentse abandonat son conréu per los que tenint dret á certas consideracions se veuhen desairats sense motiu ni rahó que ho aboni. Y consti que podém parlar per experiencia recordant l'aislament á que están reduhits aplaudidíssims escriptors dramátichs que no necessitém senyalar ab lo dit.

Aixó, per una part y per l'altra la circumstancia de representarse encara obras castellanas (en sa majoria dolentas) per la companyia del Teatre Catalá, quan tan crescut y escullit es já 'l repertori d'aquest, com també la publicació de cartells y anuncis en la *Uen-gua oficial*, fan que degám estar poch contents los bons catalans dels que regulan una institució de las mes essencialment catalanas.

¡Ab quant gust veuríam se tinguessin en compte las nostras desinteressadas paraulas, que no han sigut las primeras en deplorar mals regoneguts en la conciencia la opinió pública!

En tal cas felicitaríam de tot gust al senyor Soler, quals excepcionals dots serém sempre los primers en reconeixer y apreciar.

Volém acabar aquestas ratllas ab una bona noticia, com ab altra de bona las hem iniciat. Dintre de pochos días (després de una comedia de don A. Ferrer y Codina) s'estrenará lo poema dramátich *Indas* del senyor Soler, del qual se n'espera un ruidós éxit.

Aixís siga.

Llegim en nostre apreciable colega *La Veu del Montserrat*:

"Altra noticia podém dar avuy molt important y de alta significació. Invitada la Associació *Lliga de Catalunya* per lo Excm. Sr. Morgades á contribuir en forma colectiva á la restauració, la Junta directiva ha acceptat ab molt gust la proposta d'encarregar-se de la construcció del panteó ó sepultura dels Comtes de Barcelona. Aquest fet, que merexerá, sens dupte, l'aplauso de tothom, será un dels actes que més honrarán á la *Lliga de Catalunya* y que més en harmonía estarà ab l'esperit de tan activa Associació.."

Veyém ab gust aquesta decissió de la *Lliga*, la qual, segons se 'ns participa, tracta de posarse d'acort ab totes las entitats (associacions y periódichs) que firmaren lo *Missatge* presentat en Maig últim á la Reyna Regent, ab lo fi de que totes juntas pogan estudiar lo medi de que 'l Catalanisme militant contribuixi d'una manera oficial y digna á la grandiosa obra de Ripoll.

Lo dimecres passat celebrá una important reunió la secció de Dret y Filosofia y Lletres del Centre Escolar catalanista de Barcelona, en la qual lo president de la associació, D. Joan Gubern y Fàbregas, disertá sobre 'l tema: *Lo regionalisme, la protecció y 'l lliure cambi*.

Després de declarar que la política no pot subjectarse á una escola determinada, fundantse en que en lo terreno económic no son factibles los ensaigs com hu son en lo polítich, examiná los efectes del lliure cambi, no considerant com á tals tots los mals que afectan avuy al pays, agravats en molta part per las causas generals de la crisi europea que analisá detingudament. Terminá afirmant que 'l lliure cambi, junt ab la mala administració y pitjor govern han produhit la desgracia del pays, quín, á pesar de tot, pera lluytar contra 'ls tractats de comers ha estimulats sas iniciatives, donant passos molt decisius cap al progrés industrial de Catalunya.

Al acabar sa intessant conferencia, qual tema se proposá tractar novament lo senyor Gubern en altra sessió, fou aquest molt aplaudit y felicitat per la concurrencia.

Segons llegim en nostre estimat colega regionalista de Sant Sadurní, *La Comarca del Noya*, l'Ajuntament de aquella població ha acordat contribuir en la part económica á la Restauració de Ripoll.

Nos en alegrem moltíssim y felicitem als entusiastas catalanistas de Sant Sadurn de Noya per los excelents resultats de sa incansable propaganda.

Eran de esperar.

Una concurrencia numerosa acudi lo passat diumenge a la nit al magnífich saló d' espectacles del Ateneo Sabadellés ab motiu de celebrarse l' aniversari de la inauguració del Teatro.

Formaban al programa las divertidas sarsuelas *En las astas del toro* que igual que la primera vegada presentaren ab discreció sos respectius papers las senyoras Carlota y Teresa Millanes y los senyors Padrós, Figueras y Capmany. *Animo, valor... y miedo* va tenir éxit, agradan a la concurrencia y capiguentli al mateix temps un bon desempeny per tots los actors que hi prengueren part.

Seguidament la senyora Carlota Millanes y el senyor Capmany cantaren la aria del primer acte de *La dama de las camelias* que be 's pot dir que alcansaren un verdader triunfo coronantlos lo públich de estrepitosos y ben merescuts aplausos hasta lograr que 's repetís per segona vegada.

Per últim se posá en escena la sarsuela *¡Quien fuera libre!* que fou ben desempenyade per las senyoras Millanes y per los senyors Saret y Tarrida.

La acreditada orquesta *Muixins* a la altura de sempre.

Lo dilluns darrer lo distingit periodista, fill d'aquesta ciutat don Joan Bta. Salas y Antón, doná una conferencia en l' Ateneo Barcelonés sobre l'importantíssim tema "Dels efectes econòmichs de la Exposició Universal de Barcelona. Paralelo entre aquesta y las celebradas en l'extranger."

Unànims aplausos coronaren l' estudi fet pel conferenciant que suposa un fadigós treball en la recopilació de utilíssims datos, molt profitosos especialment pera 'ls industrials.

En altre lloch d'aquest número publiquem la llista de la recaudació en aquesta ciutat pera reunir recursos pera terminar la patriótica empresa de la restauració del històrich Monastir de Santa Maria de Ripoll, que no poguerem publicar en lo passat número, com hauríam volgut, per rahó de haver arribat tart a nostres mans.

En lo successiu agraahirém se nos faciliti ab mes anticipació.

ANUNCI OFICIAL

BANCH DE SABADELL

La Junta de govern de aquesta Societat, en sessió de avuy, ha acordat senyalar lo dia 17 del pròxim Febrer, hora de las deu del mati y local del Banch, pera la celebració de la Junta general ordinaria que prevé l' art. 17 de 'ls Estatuts socials.

Los senyors accionistas que desitjin concurrer podrán efectuar 'l dipòsit de 20 accions, lo menos, que s' exigeix per l' art. 16, durant los dias feyners del 4 al 12, abdós inclosos, del esmentat mes, de 4 a 5 de la tarde.

Y en cumpliment de lo establert per los articles 12 y 29 del Reglament general, s' exposa la present convocatoria pera coneixement dels interessats.

Sabadell 8 de Janer 1889.—*Lo President*, ANTON OLIVER.—*P. O. DE LA J. DE G.* JOSEPH CIRERA, *Secretari*.

En la impremta d'aquest periòdich se fan tota classe de impressions y s' encuadernan llibres desde los mes ordinaris a los mes fins y luxosos a preus módichs.

Impremta y Encuadernacions de Joan Comas, Capmany 18, Teléfono n.º 46.—SABADELL